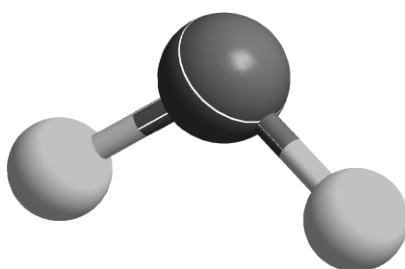

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

REGIJSKO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE ZA

BRONASTO PREGLOVO PRIZNANJE

**Tekmovalna pola za 9. razred
2022**

Pred teboj je deset tekmovalnih nalog iz kemije, ki so različnega tipa. Pri reševanju lahko uporabljaš le periodni sistem, ki je priložen, in žepno računalno. Naloge rešuj po vrsti. Če ti posamezna naloga dela težave, jo prihrani za konec.

Vse rešitve pišeš na ocenjevalno polo, ki jo oddaš mentorju, tekmovalna pola z nalogami pa ostane tebi.

Pri reševanju ne smeš uporabljati svinčnika in sredstev za brisanje. Če se zmotiš, napako prečrtaj in se poleg podpiši.

Za reševanje tekmovalnih nalog imaš na voljo eno šolsko uro (45 minut).

Veliko uspeha pri reševanju!

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I 1																VIII 18		
1	1 H 1,008	II 2											III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	2 He 4,0026	1
2	3 Li 6,941	4 Be 9,0122											5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,180	2
3	11 Na 22,993	12 Mg 24,305	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26,982	14 Si 28,085	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,948	3
4	19 K 39,093	20 Ca 40,078	21 Sc 44,956	22 Ti 47,867	23 V 50,942	24 Cr 51,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,845	27 Co 58,933	28 Ni 58,693	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,723	32 Ge 72,63	33 As 74,922	34 Se 78,95	35 Br 79,904	36 Kr 83,798	4
5	37 Rb 85,463	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,224	41 Nb 92,906	42 Mo 95,96	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,42	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,71	51 Sb 121,76	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,29	5
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57-71 *	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,84	75 Re 186,21	76 Os 190,23	77 Ir 192,22	78 Pt 195,08	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,38	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)	6
7	87 Fr (223)	88 Ra (226)	89-103 #	104 Rf (265)	105 Db (268)	106 Sg (271)	107 Bh (270)	108 Hs (277)	109 Mt (276)	110 Ds (281)	111 Rg (280)	112 Cn (285)	113 Nh (284)	114 Fl (289)	115 Mc (288)	116 Lv (293)	117 Ts (294)	118 Og (294)	7

* Lantanoidi	57 La 138,91	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,05	71 Lu 174,97
# Aktinoidi	89 Ac (227)	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (252)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (259)	103 Lr (262)

1. Odgovori na vprašanja.

1.1 V kateri snovi so delci med seboj povezani s kovalentno polarno vezjo?

- A Natrijev klorid.
- B Vodikov bromid.
- C Kisik.
- Č Kalcijev oksid.
- D Fosfor.

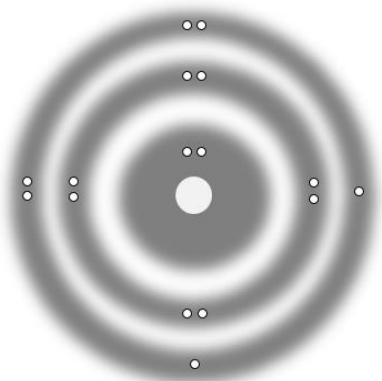
1.2 Kako ta vez med delcema nastane?

- A Dva atoma iste nekovine si delita elektrone, pri čemer nastane skupni vezni elektronski par.
- B Atom kovine odda atomu nekovine valenčne elektrone, pri čemer pride do elektrostatskega privlaka med atomoma.
- C Atoma kovine in nekovine si delita elektrone, pri čemer nastane skupni vezni elektronski par.
- Č Atom ene nekovine odda atomu druge nekovine valenčne elektrone, pri čemer pride do elektrostatskega privlaka.
- D Atoma različnih nekovin si delita elektrone, pri čemer nastane skupni vezni elektronski par.

2. Obkroži ali trditev DRŽI ali NE DRŽI.

- 2.1 Atomi zemeljskoalkalijskih kovin imajo na zunanji lupini dva elektrona več DRŽI NE DRŽI
kot atomi žlahtnega plina v predhodni periodi.
- 2.2 Atom natrija, ki ima masno število 23, ima v jedru 12 nevtronov. DRŽI NE DRŽI
- 2.3 V osrednjem delu atoma se nahajajo vsi elektroni. DRŽI NE DRŽI
- 2.4 Elektrone najlažje sprejemajo atomi, ki so v periodnem sistemu v 18. (VIII.) DRŽI NE DRŽI
skupini.

3. Na sliki je prikazana porazdelitev elektronov po lupinah v atomu elementa X. Pri reakciji tega elementa z vodikom nastane plin s formulo H_2X . Odgovori na vprašanja povezana s plinom H_2X .

- 3.1 Koliko veznih elektronskih parov je v molekuli tega plina?
- 3.2 Koliko neveznih elektronskih parov je v molekuli tega plina?
- 3.3 Kakšne vrste vez je med atomi v molekuli tega plina?
- 3.4 Zapiši enačbo reakcije nastanka tega plina iz elementov.

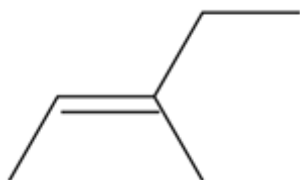
4. Odgovori na vprašanja o atomu neznanega elementa X.

4.1 Atom elementa X ima razporeditev elektronov po lupinah 2, 8, 18, 7. Katera trditev velja za atom elementa X?

- A Če atom elementa X sprejme en elektron, nastane delec, ki ima večji premer od atoma X.
- B Na podlagi razporeditve elektronov lahko zagotovo trdimo, da ima atom elementa X v jedru 35 nevtronov.
- C Za atom elementa X je energijsko ugodnejše, da elektrone odda, kot da jih sprejme.
- Č Elektrona v prvi lupini imata največjo energijo, saj sta najbližje jedru.

4.2 Element X se pojavlja v obliki dveh stabilnih izotopov ^{79}X in ^{81}X . Kaj velja za ta dva izotopa?

- A Izotopa se med seboj razlikujeta v številu elektronov, ^{79}X jih ima 34, ^{81}X pa 36.
- B Izotopa se med seboj razlikujeta v številu nukleonov, ^{79}X jih ima 79, ^{81}X pa 81.
- C Izotopa elementa X se med seboj razlikujeta po vrstnem številu.
- Č Na različno masno število izotopov elementa X vpliva različno število elektronov.

5. Odgovori na vprašanja o spojini, ki jo prikazuje formula.

5.1 Kakšno je ime ogljikovodika, ki ga prikazuje formula?

- A 2-etilbut-2-en.
- B 3-metilpent-2-en.
- C 3-metilpent-3-en.
- Č 3-metilpenten.
- D 3-etilbut-2-en.

5.2 Katera trditev **ne velja** za ogljikovodik, ki ga prikazuje formula?

- A Ogljikovodik spada med nenasičene ogljikovodike, ker ima vsaj eno dvojno vez.
- B Na ogljikovodik lahko poteče adicija, ker je spojina nenasičena.
- C Če bi dvojno vez zamenjali z enojno, bi nastala bolj reaktivna molekula.
- Č Prikazani ogljikovodik je pri sobnih pogojih v kapljevinskem agregatnem stanju.

6. Molekulo acikličnega in nerazvejanega ogljikovodika, ki ga s splošno formulo zapišemo kot C_nH_{2n} , gradi šest ogljikovih atomov.

6.1 Napiši molekulsko formulo tega ogljikovodika.

6.2 Napiši racionalne formule položajnih izomerov tega ogljikovodika in jih poimenuj.

7. Napiši enačbe kemijskih reakcij. Snovem označi agregatno stanje.

7.1 Košček aluminija damo v vodno raztopino vodikovega klorida. Enega od produktov dokažemo z gorečo trsko, zaslišimo pok.

7.2 Razkroj trdnega živosrebrovega oksida pri močnem segrevanju.

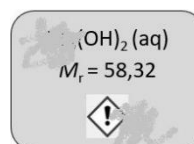
7.3 Trden tetrafosforjev dekaoksid damo v vodo.

7.4 Popolno gorenje propana.

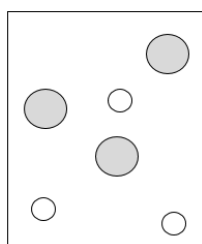
8. Trditvam v levem stolpcu pripiši črko pred formulo posamezne spojine iz desnega stolpca, za katero posamezna trditev velja.

Trditev		Formula
8.1 Sol magnezijevega hidroksida in dušikove kisline.	_____	A K_2SO_4
8.2 Uvajanje tega plina v vodo, pri temperaturi 35 °C povzroči nastanek vodne raztopine vodikovega cianida.	_____	B HCl
8.3 Produkt reakcije med oksonijevimi in hidroksidnimi ioni.	_____	C $Ca(OH)_2$
8.4 Sol žveplove kisline.	_____	Č $NaCl$
8.5 pH vrednost 36 % vodne raztopine te snovi je 1.	_____	D $NaOH$
8.6 Vodna raztopina te snovi z ogljikovim dioksidom tvori v vodi slabo topen kalcijev karbonat.	_____	E $Mg(NO_3)_2$
8.7 Snov nastane pri reakciji alkalijske kovine z vodo.	_____	F H_2O
8.8 Snov, ki jo je v morski vodi Piranskega zaliva okoli 3 %.	_____	G HCN

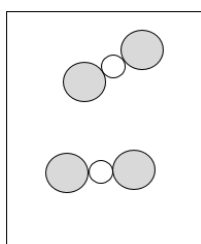
9. V skladišču kemikalij v posebni omari hranimo vodne raztopine jedkih snovi. V omari smo našli steklenico s poškodovano nalepko, ki jo prikazuje slika. Odgovori na vprašanja.

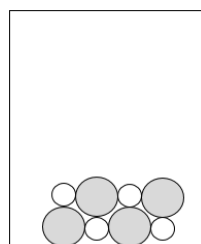
- 9.1 Poimenuj jedko snov, ki se nahaja v steklenici.
- 9.2 S katero od navedenih snovi bi lahko nevtralizirali jedko snov v steklenici?
- A Vodna raztopina amonijaka.
 B Vodna raztopina vodikovega klorida.
 C Apnica.
 Č Vodna raztopina stroncijevega hidroksida.
- 9.3 Zapiši enačbo kemijske reakcije nevtralizacije jedke snovi z izbrano snovjo pod točko 9.2. Snovem označi agregatno stanje.
- 9.4 Katera shema na ravni delcev predstavlja stanje, ko jedko snov nevtraliziramo? *Molekule vode zaradi preglednosti niso narisane.*

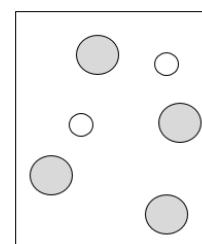
A

B

C

Č

10. Surovo železo v plavžu pridobivajo z reakcijo med železovo rudo hematitom (diželezov trioksid) in trdnim koksom (ogljik). Pri reakciji poleg tekočega železa nastaja tudi ogljikov dioksid.
- 10.1 Zapiši enačbo kemijske reakcije, ki poteka v plavžu. Snovem označi agregatno stanje.
- 10.2 Izračunaj masni delež železa v železovi rudi hematitu.